

Розділ 8. Патологія тварин, клінічна біохімія, якість і безпека тваринницької продукції

Небезпеку також складає те, що особливо сприйнятливим до стронгілоїдозного, метастронгілозного та олуланозного інвазування є молодняк свиней, у якого патогенна дія гельмінтів проявляється, зокрема, імунодепресивною дією, наслідками якої є підвищена сприйнятливість макроорганізму до інвазування та інфікування [10-14].

Висновки та перспективи подальших досліджень. 1. Стронгілоїдозна, метастронгілозна та олуланозна інвазії свиней є поширеними у господарствах з виробництва свинини Лісостепу та Полісся України, вони переважно зустрічаються у вигляді змішаних інвазій, різних за своїм складом та інтенсивністю інвазії. 2. За поліінвазій інтенсивність нематодозного інвазування вища. 3. Зважаючи на недостатнє врахування реальної стронгілоїдозної, метастронгілозної та олуланозної епізоотичної ситуації, що значною мірою стає причиною зниження ефективності протинематодозних заходів, подальші дослідження доцільно спрямовувати на уточнення відомостей щодо епізоотології гельмінтозних інвазій, розробку ефективних схем їх профілактики та лікування з урахуванням складу поліінвазій та патогенетичних зрушень у інвазованому макроорганізмі.

Список літератури

1. Шеховцов, В.С. Асоціативні хвороби свиней / В.С. Шеховцов, Ю.О. Приходько, Л.Н. Луценко [та ін.] // Вет. медицина: Міжвід. темат. наук. збірник. – Х., 1988. – Вип. 75. – С. 182-194.
2. Матузенко, В.А. Стронгілоїдоз свиней на Україні: Автореф. дис. ... канд. вет. наук: 03.00.20 / В.А. Матузенко. – Белая Церковь, 1976. – 20 с.
3. Паулиас, В.Ю. Паразитоценоз желудочно-кишечного тракта свиней / В.Ю. Паулиас. – М.: Агропромиздат, 1990. – 80 с.
4. Пономар, С.І. Проблеми боротьби зі стронгілоїдозом свиней та шляхи їх вирішення / С.І. Пономар // Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту. – Вип. 3, ч. 1. – Біла Церква, 1997. – С. 126-129.
5. Пономар, С.І. Епізоотологія стронгілоїдозної інвазії свиней у Лісостепу та Поліссі України / С.І. Пономар // Науковий вісник ветеринарної медицини: 36. наук. Праць. – Біла Церква, 2009. – Вип. 2 (68). – С. 56-60.
6. Borau, J.C. Anthelmintic resistans in helminths: a dynamic global problem / J.C. Borau, R.F. Rolfe // Abstracts of the 8-th Inter. Congress of Parasitol., 10-14 october 1994, Izmir-Turkey, 1994. – Vol. 1. – P. 27.
7. Пономар, С.І. Рекомендації щодо застосування камери для підрахунку яєць гельмінтів / С.І. Пономар. – Біла Церква, 2001. – 12 с.
8. Довідник з диференціювання збудників інвазійних хвороб тварин / Пономар С.І., Гончаренко В.П., Соловйова Л.М.; за ред. С.І. Пономаря. – К.: Аграрна освіта, 2010. – 337 с.
9. Рекомендації щодо гастроудоденоскопічних досліджень тварин за шлунково-кишкових гельмінтозів / [С.І. Пономар, Н.М. Сорока, А.В. Абрамов та ін.]. – К, 2010 – 13 с.
10. Мамыкова, О.И. Методические рекомендации по иммунопрофилактике и комплексной терапии гельминтозов на основе сочетанного применения антгельминтиков и иммуностимулирующих средств / О.И. Мамыкова // Труды Всерос. ин-та гельминтологии им. К.И. Скрябина. – М., 2001. – Т. 37. – С. 266-270.
11. Рекомендації з попередження та ліквідації нематодозів свиней / В.М. Горжеев, В.Ф. Титаренко, С.І. Пономар [та ін.]. – Біла Церква, 2001. – 22 с.
12. Gamble, H.R. Evaluation of excretory-secretory antigens for the serodiagnosis of swine trichinellosis / H.R. Gamble, D. Rapic, A. Marinculic, K.D. Murrell // Veterinary Parasitology. – 1988. – Vol. 30. – P. 131-137.
13. Gamble, H.R. Trichinellosis / H.R. Gamble // Office International des Epizooties. Manual of standards for diagnostic tests and vaccines. List A and B diseases of mammals, birds and bees. Fourth edition. – Paris, France, 2000. – P. 322-327.
14. Gamble, H.R. International Commission on Trichinellosis: recommendations on the use of serological tests for the detection of Trichinella infection in animals and man / H.R. Gamble, E. Pozio, F. Bruschi [et al.] // Parasite. – 2004. – Vol. 11. – P. 3-13.

POLYINVASIONS OF PIGS BY STRONGILOIDS, STOMACH AND LUNG NEMATODES

Ponomar' S.I., Goncharenko V.P., Antipov A.A., Ponomar' Z.S.

Bila Tserkva National Agrarian University

Helminthological investigation of pigs in Steppe-forest and Fore-forest Ukraine there were done by quantity methods (coprohelmintology with the use of calculative camera of Bila Tserkva National Agrarian University and bioplate microscopy of stomach and intestine mucus taken with the help of gastroduodenoscopy). Allowed to clarify epizootic situation as to polyinvasion of pigs by strongiloids, stomach and lung nematodes.

There was established that investigation of pigs in Steppe-forest and Fore-forest Ukraine has a mixed feature. Out of 12476 tested pigs 53,38 % were infected by Strongiloides. Out of them only in 0,8 % cases monoinvasion was determined, 0,52 % – strongilose-metastrongilose, 4,75 % – strongilose-olulanose, 2,29 % – strongilose-metastrongilose-olulanose.

УДК 619:636.7:616.995.429.1.-036.2:615.285

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ «ADVOCATE» ПРИ ДЕМОДЕКОЗІ СОБАК

Пономаренко О.В.

Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини», м. Харків

Пономаренко А.М., Федорова О.В.

Харківська державна зооветеринарна академія, м. Харків

За останні роки демодекоз набув дуже широкого розповсюдження серед собак у багатьох містах України [2, 3, 4, 7, 9]. Дані численних досліджень свідчать про важливу роль демодекозу в етіологічній структурі хвороб шкіри [5, 10, 11].

Для лікування демодекозної інвазії собак запропоновано велику кількість лікарських засобів з різних груп хімічних сполук. З огляду на значне поширення демодекозу серед собак та звикання паразитів до акарицидів, які використовуються для лікування даної інвазії, питання щодо вивчення ефективності нових препаратів та схем їх застосування залишається дуже актуальним [1, 6, 8].

Мета роботи. Метою роботи було – вивчити епізоотичну ситуацію щодо демодекозу собак у м. Харкові та дослідним шляхом встановити лікувальну ефективність препарату «Advocate» при демодекозній інвазії.

Матеріали і методи. Проведено клініко-паразитологічне обстеження 122 собак з різним ступенем ураження шкіри. Тварини належали мешканцям м. Харкова. Спеціальні дослідження провели із застосуванням акароскопічних методів досліджень. При вивченні особливостей епізоотології демодекозу звертали увагу на поширення, вікову і сезонну динаміку інвазії, форми прояву та характер перебігу хвороби.

У досліді з вивчення ефективності препаратів, було використано 36 хворих на демодекоз собак, яких розділили на три групи по 12 голів у кожній. Тварин першої дослідної групи лікували із застосування препарату «Advocate», який за допомогою спеціальної піпетки наносили на шкіру поміж лопаток, триразово з інтервалом 4 тижні. Собакам другої дослідної групи внутрішньом'язово вводили дектомакс із розрахунку 1 мл/30 кг маси тіла кожні п'ять діб п'ятиразово. Зовні місця ураження шкіри у собак обох дослідних груп обробляли 0,05 % аверсектиновою маззю двічі на тиждень протягом трьох тижнів. Собак третьої дослідної групи лікували із застосуванням аверсектинової мазі, згідно вищеведеної методики. На 14 та 28 добу після лікування провели повторні дослідження матеріалу на наявність кліщів.

Результати роботи. При обстеженні спеціальними методами 122 собак із різними патологіями шкіри у 36 тварин виявили кліщів роду *Demodex* на різних стадіях розвитку (EI – 29,5 %). Під час проведення клінічного обстеження хворих собак встановили наявність локальної і генералізованої форм демодекозу. Частіше реєстрували локальну форму хвороби (88,9 %). У чотирьох тварин хворобу вважали за генералізований демодекоз (EI – 11,1 %). У хворих тварин спостерігали значне уражен-

ня шкіри голови (навколо очей, спинки носу, у міжщелеповому просторі), кінцівок, у першу чергу скакальних суглобів. У трьох тварин (8,3 %) спостерігали, так званий, пододемодекоз (ураження міжпальцевого простору). У 6 тварин (16,6 %) виявили ураження у вигляді круп на шкірі. Ділянки ураження були у вигляді лусочок, вузликів та папул.

Найбільш тяжкою була генералізована форма демодекозу. При цьому розрізняли неускладнену форму (сухий демодекоз) та ускладнену інвазію – піодермію (піодемодекоз). Хворобу вважали генералізованою, якщо було уражено більш п'яти зон на поверхні шкіри; окрема значна ділянка тіла; дві або більше кінцівок. Демодексів виявляли у тварин віком від 6 місяців до 4-х років. Частіше на демодекоз хворіли собаки віком від 10-12 місяців до 1,5-2 років. Демодекозну інвазію реєстрували переважно навесні та восени (30,5 % і 36,1 % відповідно). Серед інвазованих тварин були собаки різних порід.

Близько двох років тому на ветеринарному ринку України з'явився новий лікарський препарат «Advocate», виробництва фірми «Bayer», Німеччина. Відомості про застосування даного препарату при лікуванні демодекозу собак у вітчизняній літературі нами не зареєстровані. Тому ми вирішили провести дослідження з вивчення ефективності препарату при спонтанному демодекозі собак. Результати досліджень наведені у таблиці.

Таблиця 1 – Ефективність акарицидних препаратів при демодекозі собак

Група тварин	Кількість собак у групі	Препарат, спосіб застосування	Екстенсивність інвазії до лікування, %	Екстенсивність інвазії після лікування, %	Екстенсивність ефективного препарату, %
1	12	«Advocate» нанесення на шкіру за допомогою спеціальної піпетки + аверсектинова мазь зовнішньо	100	7,2	92,8
2	12	Дектомакс внутрішньом'язово + аверсектинова мазь зовнішньо	100	–	100
3	10	Аверсектинова мазь зовнішньо	100	21,4	78,6

Результати досліджень показали, що препарат «Advocate» мав виражений лікувальний ефект при демодекозі собак. Наприкінці досліду лише в матеріалі від однієї тварини виявили одного кліща без ознак життя (ЕІ – 7,2 %). Яєць, личинок та німфальних стадій демодексів не знаходили. Таким чином ЕЕ препарату «Advocate» була 92,8 %.

Застосування дектомаксу у вищевказаних дозах та схемою лікування призвело до повного одужання хворих собак другої дослідної групи. При повторному дослідженні у зіскрібках зі шкіри від тварин даної групи кліщів не виявили. Екстенсивність препарату склала 100 %.

Застосування аверсектинової мазі згідно запропонованої схеми призвело до одужання 9 тварин, ЕЕ препарату склала 75 %. У зіскрібках зі шкіри від трьох собак зареєстрували поодинокі кліщі (ЕІ – 25 %). Яєць і личинкових стадій кліщів не виявили.

Проведені дослідження показали, що застосування препарату «Advocate» в комплексі із зовнішніми обробками місць ураження аверсектиновою маззю є досить ефективним при демодекозі собак. Даний препарат є дуже зручним у застосуванні і може бути рекомендований для лікування хворих на демодекоз собак.

Висновки.

1. Демодекоз є поширеною інвазією собак у м. Харкові. Екстенсивність демодекозної інвазії серед тварин з різними патологіями шкіри становила 29,5 %. Серед уражених на демодекоз були, переважно, собаки віком від 10-12 місяців до 1,5-2 років.

2. Встановлено виражену лікувальну ефективність препарату «Advocate» у комплексі з аверсектиновою маззю при демодекозі собак (ЕЕ – 92,8 %).

Список літератури

1. Галат, В. Ф. Ефективність дектомаксу в боротьбі з акариформними кліщами / В. Ф. Галат, О. Г. Дороніна, В. Г. Суворов // Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин : зб. матеріалів IV міжнар. наук.-практ. конф. – К., 1998. – С. 81-82.
2. Галат, В. Епізоотологія та клінічні прояви демодекозної інвазії у собак / В. Галат, А. Титаренко // Ветеринарна медицина України. – 2004. – № 12. – С. 36-37.
3. Іринчук, В. В. Епізоотичний процес демодекозу собак в м. Одесі, клінічний перебіг та заходи боротьби: автореф. дис. на здобуття вченого ступеня канд. вет. наук: 16.00.11 – «паразитологія» / Іринчук В. В. [ОДАУ]. – К., 2007. – 17 с.
4. Машкей, І. А. Демодекоз собак і кошек / І. А. Машкей. – Харьков, 2002. – 102 с.
5. Мюлер, Р. С. Деякі аспекти діагностики у дерматології / Р. С. Мюлер // Ветеринарна практика. – 2006. – № 3. – С. 2-4.
6. Пономаренко, А. М. Ефективність нового протипаразитарного препарату авертел при демодекозі собак / А. М. Пономаренко, Л. І. Луценко, О. В. Пономаренко // Зб. наукових праць Луганського нац. аграрного університету. – Луганськ, 2003. – № 31/43. – С. 433-436.
7. Розповсюдження акарозів м'ясоїдних в м. Києві / Н. М. Сорока, В. Г. Суворов, О. Г. Вороніна, В. Ф. Галат // Матеріали наук.-практ. конф. паразитологів. – К.: НАУ, 1999. – С. 175-177.
8. Титаренко, А. М., Галат, В. Ф. Ефективність лікарських засобів при демодекозі собак // Науковий вісник НАУ. – 2005. – Вип. 86. – С. 204-206.
9. Титаренко, А. М. Демодекоз собак (епізоотологія, патогенез, симптоми, діагностика, лікування) : автореф. дис. ... канд. вет. наук / А. М. Титаренко – К., 2005. – 19 с.
10. Шагаєв, Д. В. Болізни кожи у собак / Д. В. Шагаєв, Е. С. Посашкова // Ветеринария домашних животных. – 2005. – №2. – С. 31-32.
11. Rafal Niziolek Демодекоз як поширена причина персистентного пододерматиту / Rafal Niziolek // Здоров'я дрібних тварин. – 2006. – № 1. – С. 18-19.

EFFICIENCY OF «ADVOCATE» AT DOG'S DEMODECOSIS

Ponomarenko O.V.

National Scientific Center «Institute of Experimental and Clinical Veterinary Medicine», Kharkiv,

Ponomarenko A.M., Fedorova O.V.

Kharkiv State Zooveterinary Academy

Wide distribution of dog's demodexosis in Kharkiv was determined. Clinical features of skin lesions in dogs caused by demodex were studied. Medical efficiency of «Advocate» at dog's demodexosis was experimentally established.